Adéla Balcarová
Determiners Used with Proper Nouns – Problematic Cases
Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky, bakalářská práce, září 2010

Posudek oponenta

Bakalářská práce Adély Balcarové se zabývá determinací vlastních jmen v angličtině z hlediska ne/přítomnosti určitého členu v případech, které gramatiky označují jako výjimky a v případech, kdy lze očekávat kolísání v užití členu. Cílem je empiricky ověřit údaje uváděné v příručkách a najít další oblasti, které nejsou z hlediska užívání členu (zejména pro nerodilé mluvčí) jednoznačné.

Přehledně podaná teoretická část vymezuje pojem vlastního jména (*proper nouns* x *proper names*) na základě chybějících gramatických kategorií/kontrastů a typu reference. S ohledem na přítomnost členu je zmíněno dělení na silná vs. slabá (se členem) propria, z nichž druhá skupina je předmětem zkoumání. Tabulka 2 na str. 15 podává přehled potenciálních sémantických skupin s příklady konkrétních realizací slabých substantiv, jak jsou prezentovány ve třech hlavních akademických mluvnicích a v *MSA* (názvy zemí, řek, moří, hotelů, atd.) a zmiňuje některé výjimky (*The Hague, the Bronx*). Tabulka 3 na str. 17 naproti tomu podává zobecnění tendencí vlastních geografických jmen (kontinenty, jezera, řeky). Složená jména (názvy ulic, náměstí, staveb) mají většinou instituticionalizovanou podobu. Teoretický úvod také ilustruje vliv ne/restriktivní modifikace na užití ne/určitého členu s proprii, která jinak člen nemají.

V metodologické části je popsán výběr oblastí, které budou předmětem empirického zkoumání. V popisu 4. odst. na str. 22 není jasné, zda údaje reprezentují *types* nebo *tokens*.

Vlastní analýza se skládá z několika částí: první část hledá jména, která nejsou v gramatikách popsána (mosty, vodopády, auta, hudební díla), další část se zaměřuje na názvy států, u kterých se člen vyskytuje a část poslední se pokusí identifikovat nedávno vzniklé entity, které nejsou v gramatikách zachyceny. V této souvislosti se nabízí otázka postupu, tj. zda nezačít od jevů popsaných k jevům nepopsaným.

První část se zabývá 277 názvů mostů, kdy podle autorky převažují případy s členem určitým (61%, Tab 4). Jaký je ale celkový poměr, pokud bychom počítali typy, nikoliv výskyty? Největší kolísání je u *Charles Bridge* (15:24) - existuje pro to nějaké vysvětlení? Jak získala autorka údaj na str. 30, že nulový člen je typický pro mluvený jazyk?

Při popisu názvů vodopádů se na str. 31 odkazuje na neexistující kapitolu 2.2.3 v souvislosti s faktem, že *fall* se nejčastěji vyskytuje v plurálu a „it could follow that it should be used with the null article, as plural proper names are". Jak podpoříte tuto hypotézu? Při zhodnocení opět chybí rozlišení *type x token.*

Při hodnocení hudebních děl je se nabízí otázka, zda *Swan Lake* je vhodným kandidátem pro zkoumání, pokud víme, že u *lake* se člen nevyskytuje.

V popisu názvů automobilů v 4.1.4 zcela chybí empirická dokladová část.

Kapitola 4.2 ověřuje propria uváděná v gramatikách, tj. názvy zemí a geografických útvarů se členem. Výsledky jsou sumarizovány v Tabulce 8, kterou by bylo možno doplnit ještě o procentní údaje (např. *Ukraine* 45x55 %, *Sudan* 30x70% apod.), které by umožnily snažší orientaci v celkovém trendu v této skupině.

Závěrečná část se pokuší o možnou identikaci vlastních jmen, která by mohla být nepopsaná z hlediska užívání členů.

Poznámky k jednotlivostem:
- vyskytly se případy psaní velkého písmene u členu? (The/the Ukraine)
- co znamená „that their extensivity has not been developed" na str. 9?
- jednoduché uvozovky psané česky, str. 9, 13, 18, 35 ...
- ?*its total potential significate*? (str. 11)
- citace Biber et al. (2000) chybí v seznamu literatury, chybná je rovněž citace Huddleston a Pullum (2000) na str. 12
- chybné číslování ve výčtu sekundárního využití vlastních jmen na str. 12-15 – poslední položka
- *the number ... was vastly higher* (str. 25), *the number is neglectable* (str. 30)
- pravopis *definitness* (str. 35)
- interpunkce před *whether* (např. str. 27)
- odkazování na příklady z BNC v poznámkách (str. 30, 33, 37)

Předložená práce představuje metodologicky zajímavý i materiálově bohatý pokus o rozšíření popisu oblasti, která je pro nerodilé mluvčí obtížná. V některých částech dochází autorka k přesvědčivým závěrům, v některých částech není argumentace úplně jasná.

Závěr:

Jak vyplývá z výše uvedeného, splňuje předložená studie Adély Balcarové kritéria kladená na bakalářské práce. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím známkou *velmi dobře* až *výborně*.

PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

V Praze, 6. září 2010